

आदिवासी घटक कार्यक्रमाची निर्मिती,
अंमलबजावणी व संनियंत्रण (Formulation,
Implementation and Monitoring) यासाठी
कार्यकारी समित्या गठीत करण्याबाबत....

महाराष्ट्र शासन

आदिवासी विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: बीयुडी-२०२४/प्र.क्र.१०४/कार्यासन-६

मंत्रालय विस्तार, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक : ०५ फेब्रुवारी, २०२४.

वाचा :-

१. महाराष्ट्र जनजाती सल्लागार परिषद नियम, १९६०
२. नियोजन आयोग (आताचा नीति आयोग) यांचे सुधारीत ज्ञापन क्र. M-११०१२/०३/२०१३-SJ & SW,
दि. १८.०६.२०१४
३. जन जाती कार्य मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र क्र. १४०१४/४२/२०१९-state STC,
दि. १३ मे, २०२२
४. जन जाती कार्य मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र क्र. १५०११/०४/२०१६-TSP,
दि. ०८.०६.२०२२
५. जन जाती कार्य मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र क्र. १५०११/०४/२०१६-TSP,
दि. २३.०८.२०२२
६. जन जाती कार्य मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र क्र. १५०११/०४/२०१६-TSP,
दि. २८.०७.२०२३

प्रस्तावना :-

भारतीय संविधानाच्या पाचव्या अनुसूचिमधील भाग ख परिच्छेद ४ चा उप परिच्छेद (३) आणि महाराष्ट्र जनजाती सल्लागार परिषद नियम, १९६० अनुसार जनजातींच्या कल्याणासाठी मा. मुख्यमंत्री महोदयांच्या अध्यक्षतेखाली राज्यात महाराष्ट्र जनजाती सल्लागार परिषद ही शिखर स्तरीय समिती कार्यरत आहे. आदिवासी घटक कार्यक्रमाची (पूर्वीची आदिवासी उपयोजना) निर्मिती, अंमलबजावणी आणि संनियंत्रणाबाबत (Formulation, Implementation and Monitoring) नियोजन आयोगाने (आताचा नीति आयोग) दि. १८ जून, २०१४ च्या ज्ञापनान्वये निर्गमित केलेल्या सुधारीत मार्गदर्शक सूचना आणि केंद्र शासनाकडून सदर मार्गदर्शक सूचनांची अंमलबजावणी करण्यासंबंधात वेळो-वेळी होत असलेला पाठपुरावा इत्यादी बाबीं विचारात घेऊन आदिवासी घटक कार्यक्रमाची प्रभावी निर्मिती, अंमलबजावणी आणि संनियंत्रण करण्यासाठी राज्यस्तरावर, जिल्हास्तरावर कार्यकारी समित्या गठीत करून संस्थात्मक यंत्रणा तयार करण्याची आणि त्यामध्ये ग्रामपंचायत/ग्रामसभेचाही सक्रिय सहभाग घेण्याची बाब शासनस्तरावर विचाराधीन होती. त्यानुसार पुढीलप्रमाणे समित्या/यंत्रणा गठीत करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय:-

आदिवासी घटक कार्यक्रमाची निर्मिती, अंमलबजावणी आणि संनियंत्रणाबाबत या शासन निर्णयाद्वारे खालीलप्रमाणे समित्या/ यंत्रणा गठीत करण्यात येत आहेत.

(अ) राज्यस्तरावरील आदिवासी घटक कार्यक्रम कार्यकारी समिती (State Level Executive Committee for Tribal Component Scheme) - मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखालील कार्यकारी समितीमध्ये अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव, आदिवासी विकास विभाग हे सदस्य सचिव असतील, तर ज्या प्रशासकीय विभागांना आदिवासी घटक कार्यक्रमांतर्गत निधी उपलब्ध करून देण्यात येतो त्या सर्व विभागांचे (Line Departments) अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव हे सदस्य असतील.

समितीची संरचना :-

मुख्य सचिव,	महाराष्ट्र राज्य	अध्यक्ष
अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव,	आदिवासी घटक कार्यक्रमांतर्गत योजनांची अंमलबजावणी करणारे सर्व प्रशासकीय विभाग	सदस्य
अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव,	आदिवासी विकास विभाग	सदस्य सचिव

समितीची कार्यकक्षा :-

- वार्षिक आदिवासी घटक कार्यक्रमाशी संबंधित दस्तावेज व वार्षिक आदिवासी घटक कार्यक्रमाच्या कागदपत्रांचे मूल्यांकन करणे.
- वार्षिक आदिवासी घटक कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीचे संनियंत्रण करणे.
- वार्षिक आदिवासी घटक कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीचे मूल्यांकन करणे.

वरील कार्यकक्षा आणि त्यानुषंगाने उद्भवलेल्या विषयाबाबत कार्यकारी समिती शिखर समितीस अहवाल सादर करेल. किमान एक वेळा कार्यकारी समिती वरील विषयांबाबत त्रैमासिक बैठक आयोजित करेल.

(ब) जिल्हास्तरावरील जिल्हा वार्षिक आदिवासी घटक कार्यक्रम नियोजन व संनियंत्रण समिती (District Level Annual Tribal Component Scheme Planning and Monitoring Committee)

जिल्हास्तरावरील जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखालील जिल्हा नियोजन व संनियंत्रण समितीमध्ये संबंधित प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प हे सदस्य सचिव असतील, तर जिल्हा वार्षिक आदिवासी घटक कार्यक्रमांतर्गत योजनांची अंमलबजावणी करणारे सर्व जिल्हास्तरीय अधिकारी हे या समितीचे

सदस्य असतील. तसेच, संबंधित अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर/ नाशिक/ अमरावती/ ठाणे हे विशेष निमंत्रित सदस्य म्हणून काम पाहतील.

समितीची कार्यकक्षा :-

१. जिल्हास्तरावर जिल्हा वार्षिक आदिवासी घटक कार्यक्रमाचा आराखडा तयार करणे.
२. जिल्हा वार्षिक आदिवासी घटक कार्यक्रमाचा आराखडा जिल्हा नियोजन समितीकडून मान्य करून घेणे
३. जिल्हा वार्षिक आदिवासी घटक कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीचा नियमित मासिक आढावा घेणे.
४. त्रैमासिक कार्यात्मक आढावा अहवाल कार्यकारी समितीस सादर करणे.

(क) ग्रामपंचायत/ ग्रामसभा (Gram Panchayat/ Gram Sabha Level) -

अनुसूचित क्षेत्रामध्ये असलेल्या ग्रामपंचायत/ ग्रामसभा यांचा आदिवासी घटक कार्यक्रमाची निर्मिती, अंमलबजावणी आणि संनियंत्रणासाठी सक्रीय सहभाग घेण्यात येत आहे.

कार्यकक्षा -

१. ग्रामपंचायत स्तरावर होणाऱ्या मासिक सभांमध्ये आदिवासी घटक कार्यक्रमांतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या विविध योजनांचा संबंधित ग्रामसेवक यांनी नियमित मासिक आढावा घेणे.
२. ग्रामपंचायत स्तरावरील आदिवासी घटक कार्यक्रमांतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या विविध योजनांचा नियमित मासिक आढावा अहवाल संबंधित ग्रामसेवक यांनी तालुक्याचे गट विकास अधिकारी यांच्यामार्फत जिल्हा नियोजन व संनियंत्रण समितीस सादर करणे.
३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४०२०२१२३१३३५६२४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.
महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(विजेसिंग वसावे)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/ विधानपरिषद, विधानमंडळ, मुंबई.
४. मा. उप मुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे सह सचिव, मुंबई.
५. मा. मंत्री (आदिवासी विकास) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

६. मा. मंत्री (सर्व) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
७. सर्व मा. विधानसभा/ विधानपरिषद सदस्य, विधानमंडळ, मुंबई.
८. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
९. अपर मुख्य सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे स्वीय सहायक.
१०. सर्व अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
११. सर्व जिल्हाधिकारी
१२. आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक.
१३. आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे.
१४. व्यवस्थापकीय संचालक, शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ, नाशिक.
१५. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र आदिवासी विकास महामंडळ, नाशिक.
१६. अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक/ नागपूर/ अमरावती/ ठाणे.
१७. सर्व प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प.
१८. सर्व सह सचिव/ उप सचिव/ अवर सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१९. सर्व कक्ष अधिकारी, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२०. निवडनस्ती (का-६).